

DRIFTING

A close-up, low-angle profile of a person's face, looking down, with a blue tint. The person has dark hair and is wearing glasses. The image is the background for the text.

Hanne Nielsen & Birgit Johnsen

28. januar--23. april 2017

DRIFTING

Hanne Nielsen & Birgit Johnsen

I drift

På tre sidestilte lerreter projiseres et nærbilde av havoverflaten. Bildet av bølger erstattes av et skipsdekk på det ene lerretet. Etter kort tid kommer havet tilbake, og en gjenstand skimtes i det fjerne. Er det en flåte vi aner? Til venstre fades bilder fra en skipsbro inn, og en stemme sier: "Jeg husker at vi nettopp hadde spist frokost...".

Slik begynner Hanne Nielsen og Birgit Johnsens monumentale videoinstallasjon *Drifting* (2014), som er basert på en virkelig hendelse. Den 21. april 2006 ble en mann funnet drivende på en flåte, ca. 30 nautiske mil sør for Kristiansand, i internasjonalt farvann i Skagerak. Den skrøpelige farkosten besto bare av en pall festet til fire oljefat, og den tynnkledde mannen var tydelig medtatt da han ble plukket opp av den norske gasstankeren

Berge Odin, etter flere døgn på sjøen. Skipet førte mannen i land på den svenske vestkysten. Her ble han overlatt til immigrasjonspolitiet som gikk i gang med å etablere identiteten, men mannen var lite medgjørlig, og ville ikke samarbeide. Saken vakte stor oppsikt internasjonalt, og i media ble det spekulert i mange mulige nasjonaliteter. Én teori var at den såkalte flåtemannen hadde vært blindpassasjer på et skip, og at han, etter å ha blitt oppdaget, var blitt satt ut på en flåte, overlatt til egen skjebne.

Hendelsen er utgangspunktet for et verk som reiser flere viktige spørsmål. På et umiddelbart plan gjelder det hvordan man skal forholde seg til et menneske som det ikke er mulig å finne ut hvor kommer fra, og som motsetter seg enhver form for samarbeid. På et mer overordnet nivå omfatter problemstillingen forholdet mellom individ og samfunn. Et viktig aspekt er hvordan identitet i vår tid er tett forbundet med nasjonalitet og innordning i sosiale systemer. Et tilfelle som flåtemannen utfordrer vår egen samfunnsstruktur hvor vi andre opplever å ha funnet en naturlig plass. Betyr det at han har mindre verdi som menneske og dermed også mindre krav på beskyttelse som individ? På et eksistensielt plan handler verket om det å være uten den tilhørigheten som vi andre tar for gitt, i våre veltilpassede og innordnede liv. Mannen på flåten er derfor i drift, uten

Floating in the dark like that -

mål og retning, både bokstavelig og i overført betydning. Videoinstallasjonen kan derfor leses som et bilde på en eksistensiell situasjon hvor et menneske er uten ankerfeste og trygghet.

Fortellerstrukturen utgjør et viktig aspekt ved *Drifting*. Hanne Nielsen og Birgit Johnsen har valgt en form som forsterker hovedtematikken. Historien fortelles på en fragmentert måte, uten en klassisk kronologi som driver fortellingen frem fra begynnelse til slutt, slik vi gjerne er vant til det fra den typiske Hollywood-filmen. I videoinstallasjonen formidles historien om flåtemannen på tre lerreter som henger i rommet, ikke på linje, men forskjøvet i forhold til hverandre. I tillegg viser en fjerde projeksjon fragmenter fra kommunikasjonen rundt mannen. Som betrakter er det ikke mulig å fange alle projeksjonene samtidig, men blikket må vandre mellom

0805 hrs.1t 21.04.2006. MASTER CALLED BY DUTY OFFICER ON THE BRIDGE ABOUT SUSPICIOUS OBJECT, SEEMS TO BE CARRY A PERSON(S).

0808 Master present on the bridge.
Ordered wheel hard to port.
Commenced reducing speed.

0825 Rescue boat on the water, in pos;
N5735,6
E00815,2
Close enough to confirm one person on the "raft"

0830 The 1 man on the raft transferred to the rescue-boat.

0835 The rescued person onboard and transferred to the ship's hospital. Taken under treatment by the C/O. All cloths

bildene. I tillegg glir de over over i hverandre, og det veksles mellom nærbilder av mannen, den lille flåten på havet, bilder fra skipet og opptak fra det svenske politiet som forsøkte å etablere mannens identitet.

Et annet brudd på en logisk fortellerstruktur er kombinasjonen av fiksjon og fakta. Dette understrekes gjennom bruk av autentisk billedmateriale, intervjuer med diverse aktører og opptak av en mer poetisk karakter. Her finnes dokumentariske elementer, som intervjuer med skipskapteinen og representanter for svenske myndigheter, kombinert med iscenesatte skildringer av mannen på flåten og vakre opptak av havet. Han vises både i nærbilder og på avstand, som en ensom, forlatt skikkelse på den lille flåten, drivende på et uendelig hav. Han fremstilles dessuten av en skuespiller, og deler av filmen fremstår som en *re-enactment*, en slags

fiksjon eller gjenfortelling av flåtemannens opplevelser. Et tydelig brudd på en realistisk fortellerkonvensjon er de delene av installasjonen hvor han vises i bildet, som i opptak med svensk politi, men uten å inngå i handlingen. Her fremstår han som et slags stumt vitne til sin egen fortelling. Det synliggjør at mannen ikke har en egen stemme, og er uten mulighet til å påvirke de beslutningene som tas. Han er bare passivt tilstede, som et objekt.

Verket *Drifting* er en hybrid fortelling med ulike stemmer og perspektiver. Videoinstallasjonen kombinerer en faktisk hendelse med fiktive og poetiske elementer. Den er både vakker og krast realistisk. Betrakteren beveger seg mellom de ulike fortellerkomponentene, og må selv danne seg et bilde av det som har hendt. Dette forsterkes ytterligere av bevegelser mellom bildene som projiseres

på de tre lerretene. Det fades inn og ut, mellom nærbilder av mannens ansikt, det uendelige havet og fakta-opptak fra virkeligheten.

Kunstnerne ser på fenomenet med flåtemannen som et bilde på forholdet mellom individ og fellesskap. De bruker historien som en katalysator for å stille viktige spørsmål rundt måten vi organiserer samfunnet på, og hvilken plass det enkelte mennesket har. Historien som fortelles tar utgangspunkt i et individs skjebne, men spørsmålene som reises, er like aktuelle på et allment plan. De kan sees i lys av de siste årenes strøm av flyktninger i verden. Også i dag tvinges mennesker til å oppgi et fast holdepunkt i tilværelsen, i drift mot det ukjente.

Frank Falch
Kurator

Hanne Nielsen & Birgit Johnsen

Hanne Nielsen (f. 1959) og Birgit Johnsen (f. 1958) er begge utdannet ved Det Jyske Kunstakademi, Aarhus, i henholdsvis 1990 og 1991. De har virket sammen siden 1993, og har hovedsakelig hatt video, dokumentarfilm og installasjoner som sitt arbeidsfelt. De har hatt en omfattende utstillingsvirksomhet, både i Danmark og i utlandet, deriblant Tyskland, Polen, Russland og Kina. I 2014 hadde de en omfattende retrospektiv utstilling i ARoS Kunstmuseum i Aarhus. Visningen av *Drifting* i Kristiansand er deres første solopresentasjon i Norge.

Litteratur

Pennington, Lise (red.): *Inklusion/Eksklusion. Inclusion/Exclusion*, utgitt i forbindelse med utstilling på ARoS Kunstmuseum, 4.10.2014–18.1.2015.
Steier, Louise: *Intervju: Hanne Nielsen & Birgit Johnsen*, <https://blog.photography.dk/2014/05/14/interview-hanne-nielsen-birgit-johnsen/>

Drifting, 2014

Format: 16:9, fireskjermes videoinstallasjon, 5:1 lyd.
Norsk/svensk dialog med engelske undertekster.
Originalt format: 4K HD. Varighet: 22:52 min.

DRIFTING

Hanne Nielsen & Birgit Johnsen

Drifting

A close-up image of the ocean is projected onto three juxtaposed canvases. On one of these, the picture of waves is replaced by one of a ship's deck. Shortly thereafter we see the ocean again, but also glimpse something off in the distance. Is it a raft, we wonder? On the screen to our left, pictures from a ship's bridge fade in, and a voice says: 'I remember we had just eaten breakfast...'

Thus begins Hanne Nielsen and Birgit Johnsen's monumental video installation *Drifting* (2014), which is based on a true story. On 21 April 2006, a man was found drifting on a raft about 30 nautical miles south of Kristiansand, in the international waters of Skagerrak strait. His flimsy craft consisted only of a pallet fastened

to four oil drums. The thinly-clad man, after several days at sea, was clearly suffering from hypothermia when he was picked up by the Norwegian gas tanker *Berge Odin*. The ship brought him to Sweden's west coast. There he was handed over to immigration authorities who began trying to establish his identity. But he didn't want to talk or cooperate. The situation generated international attention, and the press began speculating over his many possible nationalities. One theory was that he had been a stowaway on a ship, and when discovered, had been put on the raft and left to his destiny.

This true story is the starting point for a work of art that raises several important questions. On an immediate level, the question is how to relate to someone whose nationality cannot be established and who refuses to cooperate in any way whatsoever. On a more general level, there are questions about the relation between the individual and society. A key aspect here is how identity today is closely tied to nationality and to being classified according to social systems. A case such as the raft-man challenges our social structure, where we experience ourselves as having found a natural place in society. Does this mean the raft-man has less value as a person, thus also less entitlement to protection as an individual? On an existential level, the work deals with the theme of lacking a sense of belonging, something some of us

take for granted in our well-adapted and integrated lives. The man on the raft is adrift, with no goal or direction, quite literally, but also in a metaphorical sense. The video installation can therefore be read as picturing an existential situation where a person lacks anchorage and security.

The narrative structure is an important aspect of *Drifting*. Hanne Nielsen and Birgit Johnsen have chosen a form that emphasises the main theme. They tell the story in a fragmented way, with no traditional chronology propelling it from beginning to end as in a typical Hollywood film. It presents the story of the raft-man on three canvases that hang parallel but at some distance from each other. A fourth projection shows fragments from e-mail correspondence and so forth relating to the man. As viewers, it is impossible to comprehend all the

projections simultaneously – our gaze wanders back and forth between the pictures. The pictures also fade in and out of each other and alternate between close-ups of the man on the raft, the raft on the ocean, pictures from the ship and images recorded by the Swedish police who tried to establish the man's identity.

Another breach in logical narrative structure is the combination of fiction and fact. This is underscored through the use of authentic pictorial material, interviews with involved persons and film clips of a more poetic character. Here we find documentary elements, such as interviews with the ship captain and representatives from the Swedish authorities, in combination with staged depictions of the man on the raft and beautiful ocean sequences. The man is seen up-close and at a distance, as a lonely, abandoned figure on the small raft, drifting on an infinite ocean. But he is also represented by an actor, since part of the film appears as a reenactment, a fiction or re-telling of his experiences. The parts of the installation showing the man in the company of the Swedish police clearly violate realistic narrative conventions. Since he takes no part in the proceedings, he appears as a silent witness to his own story. These sequences show him as lacking a voice of his own, unable to influence decisions. He is passively present, no more than an object.

Drifting is a hybrid narrative with different voices and perspectives. It combines actual events with fictive and poetic elements. It is both beautiful and crassly realistic. Viewers shift attention from one narrative component to another and must themselves establish an understanding of what has happened. The sense of confusion redoubles through the constantly changing pictures projected onto the screens. They fade in and out, alternate between close-ups of the man's face, the infinite ocean and factual film clips of real events.

The artists see the phenomenon of the raft-man as picturing the relation between the individual and the wider community. They use the story as a catalyst for asking important questions about the way we organise society and the position we as individuals have in it. The starting point for the story is the destiny of a single

person, but the questions that are raised are just as relevant on a general level. They can be seen in light of the stream of refugees and migrants the world has witnessed in recent years. Also today, people are forced to relinquish a fixed anchor point in life, and to drift towards the unknown.

Frank Falch
Curator

Hanne Nielsen & Birgit Johnsen

Hanne Nielsen (b. 1959) and Birgit Johnsen (b. 1958) studied at Jutland Art Academy in Aarhus, Denmark, graduating in 1990 and 1991 respectively. They have collaborated since 1993 and work mainly with videos, documentary films and installations. They have exhibited extensively in Denmark and abroad, including in Germany, Poland, Russia and China. In 2014, they held a major retrospective exhibition at ARoS Art Museum in Aarhus. The presentation of *Drifting* in Kristiansand is their first solo exhibition in Norway.

Literature

Pennington, Lise (ed.): *Inklusion/Eksklusion. Inclusion/Exclusion*, published in connection with the exhibition at ARoS Art Museum, 4.10.2014–18.1.2015.

Steimer, Louise: *Intervju: Hanne Nielsen & Birgit Johnsen*, <https://blog.photography.dk/2014/05/14/interview-hanne-nielsen-birgit-johnsen/>

Drifting, 2014

Format: 16:9, four screen video installation, colour, 5:1 sound. Norwegian/Swedish dialogue with English subtitles. Original format: 4K HD. Duration: 22:52 min.

ÅPNINGSTIDER

Tirsdag-lørdag 11-17, søndag 12-16, mandag stengt

BILLETTPRISER

Voksne kr 80, honnør kr 60. Gratis adgang for studenter og barn under 18 år. Årskort kr 350. Gratis adgang til BARNAS Kunstmuseum

OPPDATERES?

OPENING HOURS

Tuesday-Saturday 11 am-5 pm, Sunday 12 pm-4 pm, Monday closed

ADMISSION FEES

Adults NOK 80, concessions NOK 60. Free admission for students and children under 18. Annual Pass NOK 350. Free admission to the CHILDREN'S Art Museum

SKMU mottar støtte fra Kulturdepartementet, Vest-Agder og Aust-Agder fylkeskommune, og Kristiansand kommune.

SKMU receives fundings from The Norwegian Ministry of Culture, Vest-Agder and Aust-Agder county councils and the City of Kristiansand.

SPAREBANKEN SØR

SKMU SØRLANDETS KUNSTMUSEUM
SKIPPERGATA 24B / PB 662, N-4666 KRISTIANSAND,
NORWAY
+47 38 07 49 00

